

Ett landsting
där ingen hålls
tillbaka och
ingen lämnas
efter

**Landstingspolitiskt
Valmanifest 2006**

för

Kristdemokraterna i Jönköpings län

BÄSTA TÄNKBARA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD - FÖR HELA MÄNNISKAN

Detta manifest har i första hand siktet inställt på de närmaste fyra åren. Vi kristdemokrater vet att vården är under ständig utveckling och förändring och därför ska vi också hela tiden se längre än de närmsta åren för att så långt det är möjligt fatta riktiga beslut även på lång sikt.

Vi människor har många olika behov. Kroppen behöver mat, vila och värme. Bland själens behov, som är mer komplicerade, finns sanning, gemenskap och möjligheten att uttrycka sin särart. Det finns ett klart samband mellan kropp och själ.

Vi har också andliga behov – frågor som har med själva livet och den mänskliga existensen att göra. Vårt behov av en djupare mening har säkerligen en avgörande betydelse för vår hälsa och vårt tillfrisknande från sjukdom.

För att skapa och upprätthålla hälsa måste alla dessa behov tillgodoses. För att bota och förebygga sjukdom måste hela människans miljö och behov tas med i beaktande.

Hälsa- och sjukvården ska på ett tydligare sätt styras av värderingar som kärlek, respekt och empati vilka bärs upp av enskilda människor, inte av opersonliga system. Vår politik bygger på kristen människosyn och värdegrund, med det menar vi de allmänt giltiga värden som inspirerats och förvaltats av den kristna traditionen. Alla människor har samma absoluta och okränkbara värde. Det innebär bland annat att människor har lika rätt till vård och behandling.

Kristdemokraternas politik kommer att ha följande inriktning under den närmaste mandatperioden i landstinget;

- *Säkerhet* för att undvika patientskador inom vården i syfte att uppnå bästa tänkbara hälso- och sjukvård.
- *Effektiv hälso- och sjukvård* grundad på beprövad erfarenhet och aktuell vetenskaplig grund.
- *Patientfokusering* genom att erbjuda vård som respekterar varje enskild patients behov och de etiska värderingar som det råder bred politisk överensstämmelse om bland annat utifrån riksdagens prioriteringsbeslut från 1997.
- *Tillgänglighet i tid och rum* med kortast tänkbara väntetider till gagn för såväl patienter som vårdens medarbetare.
- *Kostnadseffektivitet* genom att undvika onödigt spill i fråga om resurser, utrustning, vårdmetoder och energi.
- *Likvärdighet* genom att erbjuda vård som inte varierar i kvalitet på grund av ålder, kön, etnicitet, sexuell läggning, religion eller socioekonomisk status.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **att vården ska bygga på kristen människosyn och värdegrund**
- ♥ **vidareutveckla den vårdetiska plattformen**
- ♥ **arbeta för en vård där patienten bemöts utifrån sina individuella behov**

UTVECKLA VÅRDGARANTIN!

Vårdgarantin ska innebära:

- Rätt till behandling eller operation inom två månader efter att behov har konstaterats.
- Rätt till besök hos specialist inom en månad efter remiss.
- En särskild barn- och ungdomsvårdsgaranti med rätt till påbörjad utredning och/eller behandling inom en månad, exempelvis kan nämnas barnhabiliteringen.

Vårdgarantin ska gälla alla medicinskt motiverade behandlingar (prioriteringsgrupp 2 och 3). Det gäller särskilt barn- och ungdomspsykiatri där väntetiderna inte får vara längre än en månad. Vårdgarantin ska skrivas in i en samlad patienträttighetslag. Detta innebär att om patienten inte kan få de garanterade vårdinsatserna hos det egna landstinget ska hon eller han ha rätt att söka vården hos annan offentlig eller privat vårdgivare i Sverige eller i annat EU-land, inklusive resor och andra omkostnader, på det egna landstingets bekostnad. Hon eller han ska få information och hjälp för bästa vård av en lotsfunktion som har ett helhetsansvar för patienten.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **utveckla vårdgarantin**

UTVECKLA NÄRSJUKVÅRDEN

Vårdens organisation ska ha ett tydligt patientperspektiv. Vården ska organiseras runt patienten. Vi vill ge patienten mer makt och inflytande över vem som ska behandla och när det ska göras. Patientmakt innebär bland annat ett erbjudande om en lotsfunktion i vården, som hjälper patienten att finna alternativ, tolka kvalitetsdata och förklara medicinsk fackkunskap.

Vi vill reformera primärvården och i stället benämna den ”närsjukvård” för att tydligt lyfta fram vikten av närhet för patienten. Vården ska förmedlas i ett sammanhang som patienten upplever som ”nära” eller lokalt. Närsjukvård ska kännetecknas av trygghet, kontinuitet, helhetssyn och tillgänglighet.

I närsjukvården ska det finnas mångprofessionella vårdteam med ett geografiskt områdesansvar. Vi vill ytterligare förstärka närsjukvården med t ex fler distriktsläkare, geriatriker och psykosociala team. I närsjukvården ska också konsulterande specialistkompetens delta. Närsjukvården ska vara ”första linjens sjukvård”, där patienten ska kunna möta ”sin” läkare eller sköterska.

Det ska i all äldrevård finnas tillgång till geriatriker – specialister på äldres sjukdomar. Det behöver också utvecklas olika former av mellanvård, vård som inte kräver det stora sjukhusets resurser, men som har möjlighet att ge mer vård än vad som kan erbjudas i det egna boendet eller i särskilda boendeformer.

Vården av långtidssjuka bör förstärkas.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **utveckla närsjukvården med fler distriktsläkare, geriatriker och psykosociala team**
- ♥ **att en bred vårdkompetens följer patienten**
- ♥ **inrätta mellanvårdsplatser i kombination med palliativa vårdplatser**
- ♥ **inrätta en lotsfunktion**
- ♥ **förstärka vården för långtidssjuka**
- ♥ **ha mer flexibla öppettider**

INGEN RÖST ÄR FÖR SVAG FÖR ATT HÖRAS

Det finns patientgrupper inom vården som inte kan göra sin röst hörd och som inte syns i köstatistiken. Vi vill lyfta fram dessa grupper så att också de får en god, värdig och trygg vård. De patienter som har störst behov ska få vård först.

Vård och omsorg om äldre

Ett stort antal gamla människor med många sjukdomar och sviktande krafter är i stort behov både av kommunens omsorg och landstingets sjukvård. Gränsdragningen mellan dessa ansvarsområden kan vara svår och leder ibland till att patienter ”kommer i kläm”. Det är viktigt att med patientens bästa i fokus utveckla samarbetet mellan landsting och kommuner.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **arbeta för att, utifrån patientens behov, utveckla samarbetet mellan landsting och kommuner.**

Palliativ vård – vård i livets slutskede

Alla har rätt att få ett värdigt avslut av livet. Därför är det viktigt att alla får en mänsklig omvårdnad, psykologiskt och andligt stöd, tillgång till smärtstillande medel och att anhöriga kan delta i vården. Vi anser att vården i livets slutskede kan ske med kompletterande vårdformer. Läkarmedverkan ska finnas tillgänglig dygnet runt.

Med helhetssyn som utgångspunkt menar vi att vården i livets slutskede bör bygga på tre hörnstenar:

- All behandling och symptomkontroll ska ske med hänsyn till människors integritet och värdighet samt hennes fysiska, psykiska, sociala och existentiella/andliga behov.
- Planeringen av behandling och symptomkontroll ska ske i samråd med den vårdbehövande och i samarbete med ett mångprofessionellt arbetslag, ett team där många olika kompetenser är representerade.
- Vården av svårt och långvarigt sjuka ska också omfatta stöd till närstående som bör erbjudas möjlighet att delta i vården. De anhörigas delaktighet och insatser är ovärderliga och måste uppvärderas.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **arbeta för en värdig vård i livets slutskede**
- ♥ **skapa kompletterande vårdformer för vård i livets slutskede**
- ♥ **utveckla stödet till anhöriga**
- ♥ **att läkarmedverkan ska finnas tillgänglig dygnet runt**

Psykiatri

Många drabbas någon gång i livet av psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa håller på att utvecklas till ett stort folkhälsoproblem och användningen av psykofarmaka ökar kraftigt. Det finns stora brister i ansvaret för psykiskt sjukas vårdbehov. Ansvaret måste tydliggöras och samverkan utvecklas mellan missbruksvård, socialtjänst och skola. Antalet vårdplatser är för få. Arbetet med att förebygga suicid (självmod) måste förstärkas. Vi vill betona vikten av att det finns snabb och tillgänglig kompetens för barn med psykisk ohälsa och även för barnen i familjer som drabbas av psykisk ohälsa. Staten skall ta det finansiella ansvaret för den rättspsykiatriska vården.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **utveckla och öka kompetensen inom den psykiatriska vården**
- ♥ **skapa nya vårdplatser inom psykiatrin**
- ♥ **ha en nollvision för suicid**
- ♥ **att det finansiella ansvaret för den rättspsykiatriska vården förs över till staten**

ALTERNATIV I VÅRDEN

Alternativa vårdgivare är ett välkommet och nödvändigt komplement till den offentligt drivna vården. Vi ser alternativa vårdgivare såsom privata entreprenörer, kooperativ och ideella organisationer som ett medel för att kunna göra den offentligt finansierade hälso- och sjukvården ännu bättre. Även så kallade intraprenader bör användas för att öka mångfalden av vårdgivare.

En ökad mångfald av vårdgivare stärker patientens valmöjligheter och kan stimulera, utveckla och tillföra vården nya dimensioner. Alternativa vårdgivare bör därför ges förutsättningar att utvecklas. Kraven på insyn och kvalitetsuppföljning är densamma oavsett driftsform. Sjukvård, oavsett vårdgivare, ska vara gemensamt finansierad.

Kristdemokraterna vill

- ♥ ha fler alternativa vårdgivare
- ♥ ha större mångfald och småskalighet i driftsformerna
- ♥ att sjukvården ska vara gemensamt finansierad

TÄNDERNA EN DEL AV KROPPEN

Den enskildes kostnader för tandvården har stadigt ökat. Människor måste i dag av ekonomiska skäl avstå från tandvård. Det finns enligt forskarna ett samband mellan dålig munhälsa och andra allvarliga sjukdomar. Detta är ytterligare ett bevis för att tänderna är en del av kroppen. Därför bör tandvårdsförsäkringen ingå i den allmänna sjukförsäkringen.

Den uppsökande tandvården måste fungera på ett bra sätt.

Kristdemokraterna vill

- ♥ ha en bra förebyggande tandvård
- ♥ förstärka den uppsökande tandvården
- ♥ att tandvårdsförsäkringen skall ingå i den allmänna sjukförsäkringen

ETT GOTT LIV

Varje person har ett ansvar för sin egen hälsa. Politiken ska inriktas på att främja den enskildes engagemang, ansvar och möjligheter att främja en god hälsa. Särskilt angeläget är det att främja ungas förmåga och möjligheter att forma ett hälsosamt liv. De vanor som grundläggs tidigt i barndomen har stor betydelse för hälsan under hela livet.

För att kunna ge förutsättningar för det goda livet måste det finnas tydliga värderingar och vi anser att det behövs värderings- och tankeskiften. Allt fler unga drabbas av psykisk ohälsa och därför behöver vi ett mjukare samhälle där vila, lek och rekreation får en naturlig plats vid sidan av utmaning, krav och aktivitet. Föräldraskap och andra relationer mellan människor är viktiga för samhället och behöver ges tid. Barnen behöver växa upp utan stress och samhället måste utformas mer ur ett barnperspektiv. Vi vill prioritera arbetet med barns och ungdomars hälsa. En bra start i livet ger goda förutsättningar för ett friskt liv. Grunden i detta arbete är att ge goda förutsättningar för föräldraskapet. Här har uppbyggnaden av familjecentraler en viktig funktion med stöd och rådgivning. Som speciellt stöd till ungdomar ska det i varje kommun finnas en väl fungerande ungdomsmottagning, där olika kompetenser, yrkesgrupper, finns att tillgå.

En viktig uppgift i folkhälsoarbetet är att minska konsumtionen av alkohol och tobak. På detta område bör barn och ungdomar prioriteras. Så kallade vita zoner, drogfria miljöer, ska stödjas. Det gäller trafiken och arbetslivet, graviditeter, amning och barns uppväxtmiljöer. Frivilligorganisationernas arbete är viktigt för en god folkhälsa.

Olyckor, bristande sociala nätverk och felmedicinering skapar stort onödigt lidande bland äldre. Särskilda hälsofrämjande insatser behövs för att förebygga lidande och minska behovet av vård och omsorg. Förebyggande hembesök hos äldre kan bidra till bättre hälsa.

Hälsoutvecklingen påverkas av sociala och ekonomiska villkor, arbetsmiljö och levnadsvanor. Folkhälsoarbetet genomsyrar alla verksamhetsområden. Hälsokonsekvensbeskrivningar av politiska beslut måste bli vanligare.

Kristdemokraterna vill

- ♥ **inrätta minst en familjecentral i varje kommun**
- ♥ **inrätta minst en fullvärdig ungdomsmottagning i varje kommun**
- ♥ **erbjuda alla över 75 år hembesök för att förebygga ohälsa**
- ♥ **stödja frivilligorganisationers roll i folkhälsoarbetet**
- ♥ **hälsokonsekvensbeskriva politiska beslut**

GODA ARBETSPLATSER

I en väl fungerande vårdorganisation är det viktigt med en levande dialog mellan politiker och vårdpersonal. Det är viktigt att ha en dialog med verksamheten om hur man ska klara sina åtaganden inom budget och vilka konsekvenser olika besparingsåtgärder innebär. Medvetenheten och kostnadsansvaret måste flyttas närmare de som berörs av beslutet. Det görs prioriteringar dagligen och det är viktigt att föra en öppen dialog om hur och av vem prioriteringar görs.

Läkare och sjuksköterskor har för många administrativa uppgifter. Det tar tid från patientarbetet och innebär att personalen får ägna mindre tid till det de är utbildade för. Därför måste ett mångprofessionellt arbetslag finnas runt patienten, där var och en utgör en trygg och självklar del i ett team. Genom uppmuntran och teamwork kan stress och utbrändhet förebyggas. Det behövs också ”fler händer” i vården om en värdig vård och omsorg ska kunna upprätthållas.

Resursenheter är ett bra sätt att tillgodose personalbehovet vid arbetstopp eller sjukdom och vi vill inrätta fler resursenheter.

Landstinget är en stor arbetsgivare och det är viktigt att personalens sammansättning speglar det mångkulturella samhället. Landstinget behöver uppmuntra fler män att söka till vårddyrket.

Med växande vårdbehov kommer personalförsörjningsfrågorna att vara av avgörande betydelse för landstingets möjligheter att klara sitt uppdrag. För att möta morgondagens personalbehov är det viktigt att långsiktiga rekryteringsplaner läggs upp. Utbildning och kompetensutveckling för personalen är av stor betydelse. Här kan Qulturum spela en viktig roll i förbättringsarbetet och kompetensutvecklingen av landstingets medarbetare.

Kristdemokraterna vill

- ♥ att personalen ska arbeta med de uppgifter de är utbildade för
- ♥ ha en levande dialog mellan politiker och profession
- ♥ ge mer inflytande, delaktighet och ansvar till medarbetarna på arbetsplatserna
- ♥ uppmuntra anställning av flerspråkig personal med annat modersmål än svenska
- ♥ inrätta fler resursenheter
- ♥ arbeta för fler män i vården
- ♥ satsa på kompetensutveckling för medarbetare

PATIENTSÄKERHET

Sjukvården är i ständig förändring. Utvecklingen ger många nya möjligheter men införandet av nya metoder och rutiner medför också nya risker. Det är därför viktigt att skapa ett öppet klimat där incidenter rapporteras, och en lärande organisation där dessa erfarenheter återförs till verksamheterna. Ökad satsning måste ske på utveckling och forskning av patientsäkerhetsarbete.

Före varje beslut eller åtgärd som vidtas inom hälso- och sjukvården bör en avgörande fråga ställas; Hur gagnar detta patienten? Vi vill att en chefsläkare får ett uttalat och speciellt ansvar för detta arbete.

Rätten att få information och vara delaktig i vårdbeslut finns inskriven i Hälso- och sjukvårdslagen. En reell valfrihet för patienten inom sjukvården förutsätter en ordning där kvalitetsindikatorer fastställs och där jämförelser kan göras på vårdcentrals-, klinik- och sjukhusnivå. Den ska vara tillgänglig, inte bara för politiker och vårdpersonal, utan också för allmänheten.

Kristdemokraterna vill

- ♥ ge en chefsläkare ett uttalat och speciellt ansvar för utveckling och forskning kring patientsäkerhet

REGIONAL UTVECKLING

Landstinget ska ta vara på den tillväxtfaktor som hälso- och sjukvården utgör. Tillgång till god vård är viktigt för att stärka länets attraktionskraft. Ett attraktivt län är en förutsättning för hållbar ekonomisk utveckling och välfärd.

Lika väl som hälso- och sjukvården är beroende av samhällsutvecklingen, så har hälso- och sjukvården stor betydelse för den samma. Sjukvården är geografiskt koncentrerad, en betydande arbetsgivare, konsument av varor och tjänster, en tillväxtbransch inom tjänstesektorn samt tillväxtskapande av innovationsföretag och forskning och utveckling.

Bra och fungerande kommunikationer med en väl utbyggd kollektivtrafik bidrar till regional utveckling.

Demokrati

Demokratin kan aldrig tas för given och därför måste vi ständigt värna om vår demokrati som bygger på öppenhet, dialog och inflytande. Folkrörelserna och studieförbunden är grundpelare i detta viktiga arbete. Särskilda insatser bör inriktas på att få fler ungdomar engagerade och delaktiga i det politiska samtalet.

Utbildning

De utbildningar som bedrivs vid Landstingets Naturbruksgymnasier och folkhögskolor ska vara av hög kvalitet och kan på ett förtjänstfullt sätt bidra till länets utveckling

Miljö

Begreppet hållbar utveckling är ledande för miljöarbetet inom landstinget och kräver ett aktivt och målmedvetet arbete från såväl politiker som anställda inom landstinget. Genom att stimulera enskilda insatser kan ett än bättre miljötänkande spridas i landstingets olika verksamheter

Kultur

Kulturen har stor betydelse för ett gott liv. Kultur i dess olika former är hälsofrämjande och rehabiliterande och kultur används allt mer i vården.

Ett rikt kulturliv är viktigt för den regionala utvecklingen och stärker regionens attraktivitet. Satsningen på kulturturism fortsätter. Vi vill också att en större andel av ”kulturpengarna” går till sk fria grupper och kulturutövare.

Kristdemokraterna vill

- ♥ fortsättningsvis ge stöd till studieförbundens verksamhet
- ♥ satsa på projekt för att stödja ungdomars inflytande och delaktighet i det politiska samtalet
- ♥ utveckla dialogen mellan medborgare och politiker
- ♥ inrätta ett årligt miljöpris
- ♥ främja ett rikt kulturliv i hela länet
- ♥ betona kulturens betydelse i vården
- ♥ lyfta fram Naturbruksgymnasierna och folkhögskolornas betydelse för länets utveckling
- ♥ utveckla kollektivtrafiken